

Hoogovens 1996 / Nimzowitsch 1987

hem nog bedreigen.

Net als Hodgson speelt Sokolov openingszetten en varianten die absoluut niet kunnen (lees tegen de schaakregels ingaan), maar hij boekt er ook prima resultaten mee (wat van Hodgson lang niet altijd gezegd kan worden).

Een paar staaltjes:

- Eerste ronde met zwart tegen Jan Timman: in de openings fase gaf hij met d7-d5 het centrum weg, vervolgens a7-a5!?! waarvan de commentator weigerde te geloven dat die zet gespeeld was (!) en met de manoeuvre c7-c6, Lc8-e6-d5 neutraliseerde hii de witte loper op g2 en bereikte een comfortabele remise.
(nb: pas later werd duidelijk dat de zet a7-a5!? bedoeld was om te voorkomen dat een wit paard naar dat veld a5 gespeeld kon worden met aanval op pion b7)
- Tweede ronde met wit tegen Loek van Wely: sterk nieuwtje 10.a2-a4 (blijkbaar doet zo'n a-pion het goed tegen NL's) en na enige medewerking van Loek zijn eerste winstpartij.
- Derde ronde met zwart tegen Peter Leko: 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 f5!? 4.Pc3 Pd4?!! (volgens Lex Jongsma met recht de "Balkan variant" geheten) 5.exf5 c6 6.Ld3 en ondanks scherp spel van Leko bereikte Sokolov met volstrekt logisch en konsekwent spel (en natuurlijk de zet a7-a5...) weer een comfortable remise: tegenover de witte pluspion stond voortdurend een sterk centrum van zwart.

In de vierde ronde verslaat Sokolov met opvallend gemak de sterke Bulgaar Topalov en gaat al met 3 uit 4 aan de leiding. Hoe sterk zou die gozer wel niet zijn als hij de drank liet staan? Of laat hij zich zo juist inspireren door Aljechin en Tal?

Dan de vijfde ronde. Piket doet tot dan toe goed mee (+1), maar verliest een langdurig Spaans loopgraven gevecht van Topalov. Timman komt op -2 door een hardhandig verlies tegen Tiviakov. Het meest onthutsende hiervan vind ik ook de volstreekte brutaliteit waarmee zo'n minkukel van een Tiviakov tegen onze Jan Timman op winst speelt. Jan pleegt een incorrect kwaliteitsoffer (zag waarschijnlijk g6-g5 over het hoofd ...), Tiviakov geeft daar dan toch nog twee pionnen voor, Timman staat dan heel behoorlijk om uiteindelijk in de tijdnoodfase helemaal onder de voet gelopen te worden (ge-be-lijnd zouden jeugdspelers zeggen ...). Het was sowieso geen aangename partij voor Timman gezien de enorme stankoverlast die Tiviakov schijnt te verspreiden.

Het klapstuk van de vijfde ronde was natuurlijk de partij Anand-Sokolov, de laatste duidelijk zichtbaar met een flinke kater van een nacht flink doorhalen. Een bijzonder dramatische partij, wellicht beslissend over de toernooiafloop, waarin Anand een vergelijkbaar dameoffer brengt als dat van Ivanchuk (al is het maar vanwege hetzelfde zetnummer!). De dit jaar voor het eerst ingestelde publieksprijs (elke ronde een geldprijs van f500,- aan te wijzen door het publiek) werpt blijkbaar resultaten af. Ook hier slechts twee stukken plus initiatief voor de dame (en Sokolov zoals gezegd ook nog een extra stuk in z'n kraag).

Hoogovens 1996 / Nimzowitsch 1987

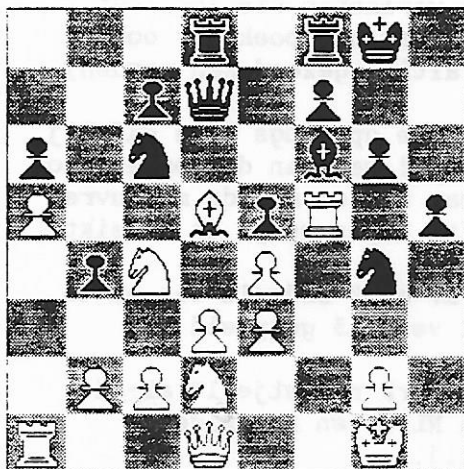

DIAGRAM-2 Anand speelt 21.Dxg4!?!

Dit dameoffer van Anand was bijzonder verrassend. Commentaargever Gert Ligterink stak zijn bewondering dan ook niet onder stoelen of banken. Het is ook een moedig offer omdat nog niet duidelijk is hoe wit zou moeten winnen. Een vijftal zetten later miste Anand echter zijn kans om de mooiste partij van 1996 te spelen! Met de stijlvolle zet 28.Txa6 (met aanval op Da7) en daarna Pc5 (met aanval op Da6 en de dreiging Pe6+ en Th2 mat!) zou hij dan de dame terugwinnen bij gewonnen stelling.

En wie kwam er ter plekke met deze variant...? Fritz3 natuurlijk... (bah); gelukkig meldde Anand later dat hij deze mogelijkheid ook gezien had (aan wie doet mij dat toch denken ...), maar dat hij niet tevreden was met de variant 28...Dxa6 29.Pc5 Txf7 30.Txf7 Kxf7 31.Pxa6. Bij nadere beschouwing wint dan heel eenvoudig 31.Pxe5+. Na deze gemiste kans en de te nonchalante zet 28.Pxe5 (vrij snel gespeeld ...) greep Sokolov wél zijn kans. Met een akelig nauwkeurige tegenaanval zette hij Anand geforceerd van het bord. Wat Anand namelijk ook gemist had was dat na 30...Th3 niet zozeer slaan op g3 dreigt, als wel 31...De1! met ondekbaar mat. Ook hier geef ik alle zetten van dit spektakelstuk.

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.O-O Le7 6.Tel b5 7.Lb3 O-O 8.a4 b4 9.d3 d6 10.a5 Lg4 11.Le3 d5 12.Pbd2 h6 13.h3 d4 14.hxg4 dxe3 15.fxe3 Pxc4 16.Ld5 Dd7 17.Pc4 Lf6 18.Pfd2 h5 19.Tf1 Tad8 20.Tf5 g6 21.Dxg4!?! hxg4 22.Txf6 Pe7 23.Lxf7+ Kg7 24.Taf1 Db5 25.g3 Td7 26.T1f2 Dc5?! 27.Pb3 Da7 28.Pxe5? (Txa6!) Dxe3 29.Pxd7 Th8 30.Kg2 Th3! (dreigt De1!) 31.Lxg6 Pxc6 32.Kf1 Th1+ 33.Kg2 Td1 (dreigt Ph4+) 34.Txc6+ Kxc6 35.Pe5+ Kg7 36.Pxc4 De1 37.Kf3 Dh1+ 38.Kf4 Tf1 39.Ke3 Dg1 40.Kf3 Txf2+ 41.Pxf2 Db1 42.Pd4 Dxb2 43.Pf5+ Kf7 44.Pe3 Da2 45.d4 Dxa5 46.e5 Da1 47.Ke4 a5 48.d5 a4 (Wit gaf op)

PS: Ook in de rondes 6 en 7 schijnt het weer goed raak te zijn geweest. Het AD spreekt over "adembenemend" en "schaakweekeinde met stof voor een heel tijdschrift". In het korte stukje van Paul Boersma tel ik al vier partijen met stukoffers in de grootmeestergroep A, met een winnende wandelkoning van Ivanchuk die ontsnapt aan de mataanval van Sokolov, nota bene over het centrale veld d5. En Piket offert tegen Anand in kansrijke stelling voor de tweede keer (!) zijn dame, ditmaal helaas met minder succes. Kortom, het toernooiboek van Hoogovens 1996 lijkt me een aanrader!

Speel ook eens 5.Pg5 en Pe6!? tegen Nimzowitsch!

Na al dit geweld valt het niet mee om over te schakelen op ... de eigen praktijk en correspondentieschaak. Aanknopingspunt is echter een stukoffer in de opening. Speciaal ter ere van dit jubileumnummer geef ik een compleet overzicht van een bekende weerleggingspoging tegen de Nimzowitsch variant van de Caro-Kann verdediging. Inclusief een sterk nieuwtje (?) wat ik kort geleden vond n.a.v. een correspondentiepartij.

Hoogovens 1996 / Nimzowitsch 1987

Toch vreemd, zelf ben ik een fervent aanhanger van de bescheiden zwarte openingszetten 1...d7-d6 en g7-g6, maar de zetten 1...c7-c6 en e7-e6 na 1.e2-e4 beschouw ik als inferieur en wil ik met alle geweld weerleggen. Enfin, het was volgens mij ook bij een Hoogovens toernooi in 1987 (het jaar van de revival van de Pg5/Ld3 variant), dat ene Gorgiev geknakt rondliep nadat Nunn de volgende zettenreeks had voltooid:

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pd2 dxe4 4.Pxe4 Pd7 (De zogeheten Nimzowitsch variant; Ene Kasparov meldde twee jaar geleden dat het niet lang meer zou duren of deze zet zou definitief weerlegd zijn ... Je bent dus gewaarschuwd Henri!) 5.Pg5 (nauwkeuriger dan 5.Ld3 waarna 5...Pdf6! een goed antwoord is; 5...h6? (wel erg naief) 6.Pe6 (standaard stukoffer in deze variant, fxe6?? Dh5 mat!) Da5+ 7.Ld2 Db6 8.Ld3 (8.Pxf8 is niet veel bijzonders voor wit) 8...fxe6?? (die gelooft vast nooit wat van een ander...) 9.Dh5+ Kd8 10.La5 en einde partij!

OK, denk je dan als Caro-Kann speler en Nimzowitsch adapt, kan gebeuren maar mij toch zeker niet, even opletten op dat offer op e6 en wit bereikt echt niks met die kromme variant. Echter, deze variant bleef populair op (top)grootmeester niveau en met behoorlijk succes voor wit. Zo werd bijvoorbeeld in juni 1987 (VSB vierkamp) de volgende beroemde partij vertoond waarin John van der Wiel het mes op de keel van Karpov zette. 1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pd2 dxe4 4.Pxe4 Pd7 5.Pg5 Pgf6 6.Ld3 e6 7.P1f3 Dc7?! (niet voor herhaling vatbaar, voor de juiste zet 7...Ld6 zie hierna) 8.De2! h6 (gericht tegen de dreiging Pxf7 Kxf7 Pg5+, een tweede belangrijk offer motief in deze variant en aangezien hier f7 in het geding is moet dat ons SGO'ers aanspreken!) 9.Lg6!!

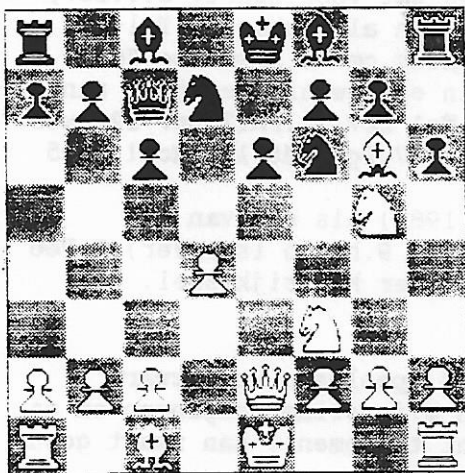

DIAGRAM-3 Stelling na 9.Ld3-g6!!

Al wat meer belangstelling?

Wat zwart dus vooral niet moet doen is te snel h7-h6 spelen om dat irritante paard te verjagen. Hoe slecht 5...h6? is hebben we al gezien, maar ook na 6...h6? en 7...h6?! kan wit een (zeer) kansrijk stukoffer brengen met Pg5-e6. De resp. stampartijen hiervan zijn Tal-Oll (6.Ld3 h6? 7.Pe6! Da5+ (fxe6?? Lg6 mat) 8.Ld2 Db6 9.Pf3! (Een kolfje naar Tals hand! Pxf8 levert niet veel op zolang zwart kan terugnemen met Pd7xf8 waardoor ook de loper op c8 direct actief kan worden) 9...fxe6 10.Lg6+ Kd8 11.0-0 c5 12.c4 cxd4 13.Pxd4 e5 14.c5! Pxc5 15.La5! en wit herstelde het materiele evenwicht aangezien het na 15...Da5 16.Pe6 mat is) en Geller-Meduna (6.Ld3 e6 7.P1f3 h6?! 8.Pxe6 De7 9.0-0 fxe6 10.Lg6+ Kd8 11.Lf4; Wit heeft hier natuurlijk mooie compensatie voor het stuk, en

Niet eerder vertoond in dit theater, als dit geen dolkstoot op f7 is dan weet ik het ook niet meer. 9...hxg5 10.Lxf7+ Kd8 (Kxf7 11.Pxg5+ Kg6 12.Dd3+ Kh5 13.Dh3+ Kg6 14.Dxh8 +-) 11.Pxg5 Pb6 en nu had John met 12.g3! (beschermt h2 en maakt Lf4 mogelijk) groot voordeel kunnen krijgen. Nu werd de partij na 12.Lxe6 Txx2! 13.0-0!? Th5! 14. g3 De7 15.Te1 Txx5! 16.Lxx5 Lxe6 17.Dxe6 Dxe6 18.Txe6 Kd7 19.Tae1 Pbd5 uiteindelijk remise. Ja die Karpov heb je niet zomaar klein, het lijkt verdorie Cor Feelders wel.

Hoogovens 1996 / Nimzowitsch 1987

hoewel deze stelling speelbaar lijkt voor zwart heeft wit zeer goed gescoord in de grootmeester praktijk; er zijn nauwelijks zwartspelers meer te vinden die 7...h6 nog aandurven).

Om al deze ellende te voorkomen kan zwart op de 5e zet al afwijken met Pdf6, maar deze zet is juist na 5.Pg5 niet zo mooi (wel dus na 5.Ld3). Zowel na 6.Plf3 e6 7.Pe5 Ph6 8.Ld3 (Nunn-Tal 1988) als na 6.Lc4 (Spasski-Karpov 1988 en Hubner-Karpov 1988) heeft wit goede kansen op openingsvoordeel. Ook 5...Pb6 is wel geprobeerd (ook door Karpov), maar lijkt mij ook een zwakgebod ingegeven door het "hakken op f7" trauma. Na 6.Plf3 g6 7.Ld3 heeft wit een prettig voordeeltje, de echte "die-hards" kunnen een kansrijke aanval inzetten met 7.h4!?

Als betrouwbaarste methode voor zwart wordt (na 5.Pg5) 5... Pgf6 6.Ld3 e6 7.Plf3 Ld6 beschouwd (ook 7...Le7 is speelbaar). Talloze partijen zijn hiermee gespeeld, waaronder ook een paar bekende K-K partijen, met goede resultaten voor wit. Wit speelt het beste 8.De2 om na 8...h6 (nu kan die eindelijk wel!) 9.Pe4 Pxe4 met 10.Dxe4 terug te nemen (ook Lxe4 is veel gespeeld, ook in K-K), zodat na 10...Pf6 wit de extra mogelijkheid 11.Dh4! heeft. In eerste instantie speelde men altijd 11.De2 maar daar is inmiddels voldoende tegengif op gevonden door zwart.

De laatste mode is 10...Dc7 (i.p.v. Pf6) 11.Dg4. Een mooie, illustratieve partij is Kasparov-Kamsky Linares 1994 (1-0) met een aardige analyse van Luc Winants in SNS nr. 12 van 1994). Na 11...g5!? 12.Dh3 Tg8 13.Pd2! Lf8 14.Pe4 Lg7 15.0-0! offerde Kasparov zijn d-pion en won fraai in de aanval.

Dan zijn er nog een aantal alternatieven op de 6e zet voor zwart: 6...Dc7, 6...c5 en 6...g6. De laatste twee beschouwt Speelman als dubieus. Tal-Meduna (1990) is de weerlegging van 6...c5 (prachtig om te zien hoe "de tovenaars" herleeft met deze variant, ik kan er in elk geval geen touw aan vast knopen): 7.Plf3 cxd4 8.0-0 Db6 9.Lc4 e6 10.Tel Le7 11.Pxf7 Dc7 12.Lxe6 Pc5 13.Lc4 b5 14.Dxd4 bxc4 15.Lf4 Db6 16.Pxh8 Le6 17.Pg5 Td8 18.Dxc5! Dxc5 19.Pxe6 Db6 20.Lc7 1-0)

en Speelman noemt zelf de partij Nunn-Speelman (1987) als een van de argumenten tegen 6...g6: 7.Plf3 Lg7 8.De2 h6?! (0-0 9.h4 h5 is safer) 9.Pe6 fxe6 10.Lxg6+ Kf8 11.0-0 Pb6 12.Pe5 en wit heeft weer kansrijk spel. (nb: niet 11.Dxe6? wegens 11...Da5+ en Dd5)

De zet 6...Dc7!? wordt echter nog steeds als goed speelbaar voor zwart beschouwd. Zowel na 7.Plf3 als 7.De2 (beide zijn m.i. slimme pogingen om na 7...e6? 8.De2/Plf3 in van der Wiel-Karpov terecht te komen!) kan zwart goed 7...h7-h6 spelen:

- a. 7.Plf3 h6 8.Pe6!? fxe6 9.Lg6+ Kd8 10.0-0 zoals in de Firmian-Adorjan 1989) geeft wit nog wel enige kansen, maar een van de pointes van 6...Dc7 lijkt mij nu juist 8...Dd6(!) en wit heeft niet beter dan 9.Pxf8 wat zoals bekend niet veel oplevert.
- b. 7.De2 h6 en in Renet-Tal wist wit niet beter te verzinnen dan 8.P5f3 e6 9.Pe5 Pxe5 10.dxe5 Pd7 11.Pf3 g5! 12.Le3 Lg7 13.0-0-0 g4 14.Pd4 Pxe5 met groot voordeel voor zwart. 8.Pe4 levert echter ook niets op, bijvoorbeeld 8...Pxe4 9.Dxe4 Pf6 10.Dh4 Lf5 (!). Dit is ook een pointe van 6...Dc7 (i.p.v. 6...e6): zwart kan zijn dameloper nog eenvoudig ontwikkelen.
Hier dacht ik een aardige vondst te hebben met 8.Pe6 Dd6 9.Lg6!? (duidelijk geïnspireerd door van der Wiel en ons clublied) 9...Pb6 (fxg6? 10.Lf4! +-) 10.Pxf8. Lijkt een aardig succesje, zwart moet nu met de toren of koning terugslaan, maar na 10...Txf8 (of Kxf8!?)

Hoogovens 1996 / Nimzowitsch 1987

11.Ld3 Dxd4 12.Pf3 Dd5 13.0-0 Lg4 lijkt mij toch dat zwart er beter voorstaat. Ook 8...fxe6 lijkt me hier goed speelbaar voor zwart, is iets gunstiger voor zwart dan in a. omdat De2 niet zo'n nuttige zet is in dat complex.

De enige andere serieuze poging (uit de grootmeester praktijk) na 6...Dc7 is 7.Pe2. Zwart speelt dan 7...e6 en hier is 8.c4 geprobeerd (met weinig resultaat) en meestal 8.Lf4. Ter illustratie geef ik hier Nunn-Tal (1989): 8.Lf4 Ld6 9.Dd2 Lxf4 10.Pxf4 0-0 11.0-0-0 e5 12.Pfe6 (kan het gewoon niet laten!) fxe6 13.Pxe6 Dd6 14.Pxf8 Kxf8 15.dxe5 en remise overeengekomen. Zo'n halfslachtige poging van een aanvalsspeler als Nunn geeft toch wel te denken over de witte mogelijkheden in deze stelling.

Sinds kort speel ik weer eens mee in een correspondentieschaak toernooi (het propaganda bekertoernooi, kan ik iedereen aanraden!) en daarin werd ik dus geconfronteerd met 6...Dc7.

Na bovenstaand spitwerk en eigen analyse van 7.De2 h6 8.Pe6?!, vroeg ik me af waarom 7.P1h3!? nooit geprobeerd is. Dat lijkt me namelijk een ijzersterke zet: wit heeft daarmee namelijk net als na 7.Pe2 de mogelijkheid om 8.Lf4 te spelen, maar zwart kan nu geen 7...e6 spelen (om met Ld6 te kunnen reageren) omdat na 8.De2! het lange mes van v/d Wiel weer klaar ligt: 8...h6? 9.Lg6!! en na 8...Pb6 (de enige andere zet om de dreiging Pxf7 tegen te gaan) 9.Lf4 Ld6 10.Lxd6 Dxd6 11.0-0-0 heeft wit volgens mij groot voordeel: door de zet Pd7-b6 zijn alle zwarte bevrijdings mogelijkheden (c5, e5 of b6+Lb7) ingeperkt!

Tenzij 7...e5 kan (wat ik niet kan geloven) is zwart dus wel gedwongen op de stukoffer variant in te gaan met 7...h6 8.Pe6! Dat ziet er echter heel goed uit voor wit, ook omdat het paard op h3 naar f4 gespeeld kan worden en van daaruit goed meedoet in de aanval:

- 1) 8...fxe6 9.Lg6+ Kd8 10.Lf4 e5!?
(10...Da5+ 11.Ld2 en daarna Pf4 is ook kansrijk voor wit, uitgebreide analyse voert hier nu te ver) 11.dxe5 Pd5! (de pointe van e5) 12.De2!? Pxf4 13.Pxf4 Da5+
(13...Dxe5? 14.Pe6+; 13...Pxe5? 14.0-0-0+ Ld7 15.Pe6+) 14.c3 Pxe5
15.0-0-0+ Kc7 16.Pd5+! (zie diagram 4) cxd5 17.Dxe5+ Kb6 18.Txd5 en wit wint in de aanval. Natuurlijk is deze variant niet (volledig) geforceerd, maar wel een goede illustratie van de witte mogelijkheden.

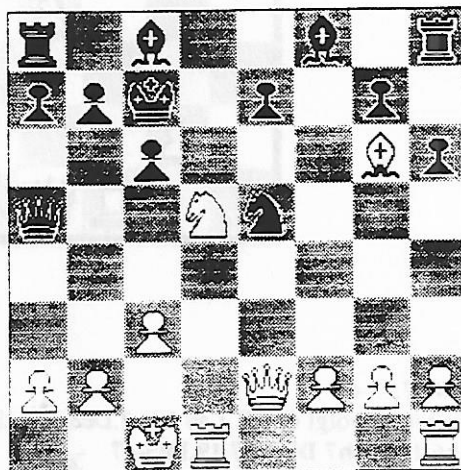

DIAGRAM-4 Stelling na 16.Pf4-d5+

- 2) 8...Dd6 9.Pf4!? fxe6 (9...g5!? 10.Lf5!?) 10.Lg6+ Kd8 11.Lf7!? Kc7 (er is niet beter want na 11...Pb6 wint wit met 12.Pg6 het stuk al terug) 12.Pxe6+ met wit aan het roer.

Wie helpt me uit de droom. Is deze zet 7.P1h3 al eerder gespeeld en/of absolute onzin?? Ondertussen heb ik 7.7183 al opgestuurd naar mijn tegenstander en ben zeer benieuwd naar het vervolg. Ik houd jullie op de hoogte.

Schaken in de 3e klasse

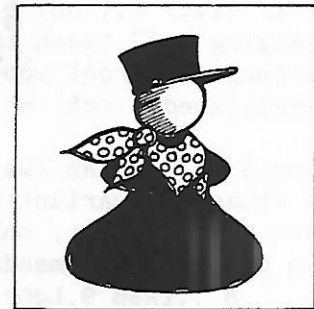
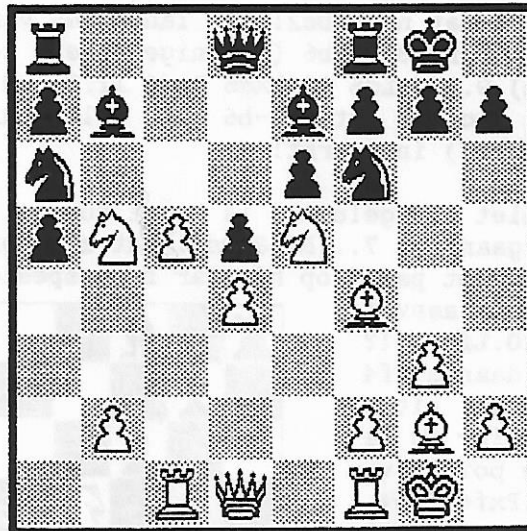
Als ex-promotieklasespeler krijg je natuurlijk gelijk wat lacherige reacties maar het niveau van de spelers valt best wel mee, vooral de 1e ronde tegenstander Nieuwerkerk a/d IJssel 3 had een zeer goed team. Dat gold helaas niet voor mijn tegenstander, die pas wat tegenstand begon te bieden nadat ik hem een toren ontfutseld had, de manier waarop is heel instructief.

Mijn tweede partij stond in het vorige clubblad.

Mijn tweede partij met wit ging merkwaardig genoeg gelijk aan de eerste, zwart neemt een soort Slavische opstelling in om na de voor de hand liggende zet 7.a2-a4 volkomen in de war te raken. In de eerste partij speelde zwart Pa6 wat nergens op sloeg en in de andere partij mag ik na Pb6 gratis c5 spelen waarna zwart nooit meer los kan komen.

Wit: A Everwijn Zwart: Nieuwerkerk a/d IJssel 3

1.c2-c4 c7-c6 2.Pg1-f3 Pg8-f6 3.g2-g3 d7-d5 4.Lf1-g2 e7-e6 5.O-O Lf8-e7 6.d2-d4 O-O 7.a2-a4 Pb8-a6 8.Pb1-c3 b7-b6 9.Pf3-e5 Lc8-b7 10.e2-e4 Ta8-c8 11.e4xd5 c6xd5 12.Pc3-b5 Tc8-a8 13.Lc1-f4 Dd8-c8 14.Ta1-c1 Dc8-d8 15.a4-a5 b6xa5 16.c4-c5
Het begin van het einde. (Stalingrad 1942)

nieuws uit de
onderbonden

16.. Pa6-b8 17.c5-c6

Het is al kapot, zo volgt op 17..La6 18.c7,De8 19.cxb8D, Txb8 20.Pc7,Dc8 21..Pc6 en alles hangt.

17...Dd8-b6 18.c6xb7 Db6xb7 19.Pb5-c7

Het is een raadsel dat zwart nog doorspeelt, wit blijft een hele toren voor.

19...Pb8-a6 20.Pc7xa8 Tf8xa8 21.Dd1-e2 Pa6-b4 22.Lf4-d2 Ta8-b8

Wit gaat nu gewoon alles afruilen.

23.Ld2xb4 a5xb4 24.Pe5-c6 Tb8-a8 25.Pc6xe7 Db7xe7 26.De2-a6 g7-g6 27.Tc1-c8 Ta8xc8 28.Da6xc8 Kg8-g7 29.Dc8-c5 De7-b7 30.Tf1-a1 a7-a6 31.Ta1-a4 b4-b3 32.Ta4-b4 Db7-d7 33.Tb4xb3 Dd7-a4 34.Tb3-b8 Pf6-d7 35.Dc5-c8 Pd7xb8 36.Dc8xb8 Da4-d1 37.Lg2-f1 Dd1xd4 38.Lf1xa6

De b-pion loopt nu gewoon door.

38...Dd4-d1 39.La6-f1 d5-d4 40.Db8-d6

Tot hier en niet verder.

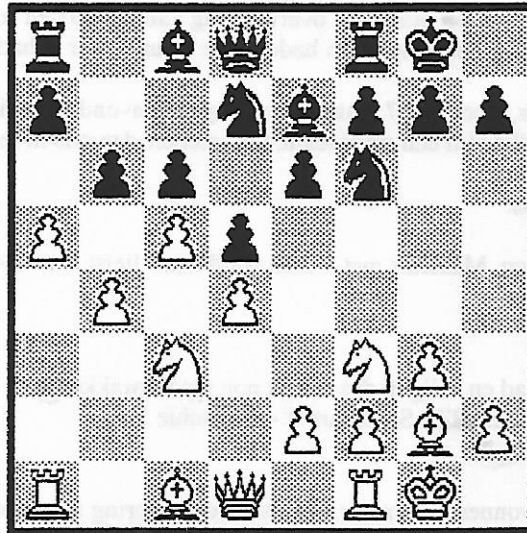
40...Kg7-f6

Hij gaat zichzelf mat zetten.

41.b2-b4 Kf6-f5 42.Dd6-f4 mat

Wit: A Everwijn Zwart: S.O. 3

1.Pg1-f3 e7-e6 2.c2-c4 Pg8-f6 3.g2-g3 d7-d5 4.Lf1-g2 c7-c6 5.O-O Lf8-e7 6.d2-d4 O-O 7.a2-a4 Pb8-d7
8.Pb1-c3 Pd7-b6 9.c4-c5 Pb6-d7 10.b2-b4 b7-b6 11.a4-a5
Verhindert breekzetten met a5.

11...b6xc5 12.b4xc5 Lc8-a6 13.Tf1-e1 Pf6-e8 14.e2-e4 Pe8-c7 15.e4xd5 c6xd5 16.Lc1-f4 Pd7-b8 17.Dd1-a4
La6-b7 18.Ta1-b1

Om op 18..Lc6 19.Txb8 te spelen.

18... Lb7-a6 19.Pf3-e5

Dreigt Pc6 en wint, omdat op Dd7 Pxe7+ en Ld6 komt. En op Pxc6 komt Dxc6 en zwart kan niet èn het paard èn de loper op a6 dekken.

19...g7-g5 20.Tb1xb8

Combineert beide bovengenoemde dreigingen.

20... Ta8xb8 21.Pe5-c6 Dd8-d7 22.Pc6xe7 Dd7xe7 23.Lf4-d6 De7-d8 24.Da4-c6

Wint het materiaal met interest terug.

24... La6-b7 25.Dc6xc7 Dd8xc7 26.Ld6xc7 Tb8-c8 27.Lc7-d6 Tf8-e8 28.Pc3-d1 Tc8-c6 29.Pd1-e3

De complicaties na Lxd5 hoef ik niet uit te rekenen, zwart kan toch niets doen.

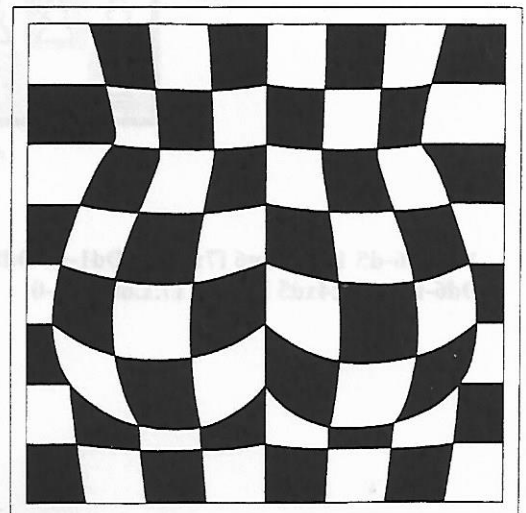
29...Te8-d8 30.Ld6-e7 Td8-d7 31.Le7xg5 Tc6-a6 32.Pe3-g4 Kg8-g7 33.Lg5-f6 Kg7-f8 34.Te1-a1

Eigenlijk niet nodig omdat hij toch niet kan slaan wegens: 34.Lf1, Txa5 35.Pe5, Tc7 36.Ld8 en kassa, maar slecht is het natuurlijk niet, gelet op het vervolg.

34... Lb7-c6 35.Lg2-f1 opgegeven.

Aad Everwijn

**"Een juf op de
lagere school zag
in dat ik misschien
wel talent had..."**

Het vijfde team heeft dit seizoen een streven en dat is: niet degraderen.

Na vier wedstrijden hebben we maar 1 punt. Buitenstaanders zouden denken: met 1 punt kom je niet ver, maar de teamleider denkt daar anders over.

Als het vijfde wat meer geluk had gehad dan waren we nu allang veilig geweest.

De eerste wedstrijd was uit tegen Barendrecht, met 7 man gingen we daar naar toe. En we haalden een verdienstelijk gelijkspel, ondermeer dankzij een prachtige overwinning van Meijers en Jeroen v d Meer.

Als de Gids zijn gewonnen stand inderdaad had gewonnen hadden we 1 punt meer gehad.

De tweede wedstrijd, uit tegen Onesimus, weer met 7 man. Halverwege die avond sprak ik met de teamleider van de tegenpartij, die tegen mij zij: "Jullie zijn een sterk team, veel sterker dan ons in ieder geval !"

Prognose: 2 - 6.

Einde van de avond: 5 - 3 voor Onesimus.

Tegen Spijkenisse werd met 3 - 5 verloren, Maasluis met 8 man werd maar liefst 6½ - 1½. Alleen van Steenis bereikte remise en v d Berg won.

Is er nog hoop voor het vijfde ?

Ja, want we hebben nu de beste vier gehad en krijgen dus alleen nog maar zwakkeren.

Belangrijke wedstrijd: Maandag 19 februari, HZP Schiedam 2 - Overschie 5.

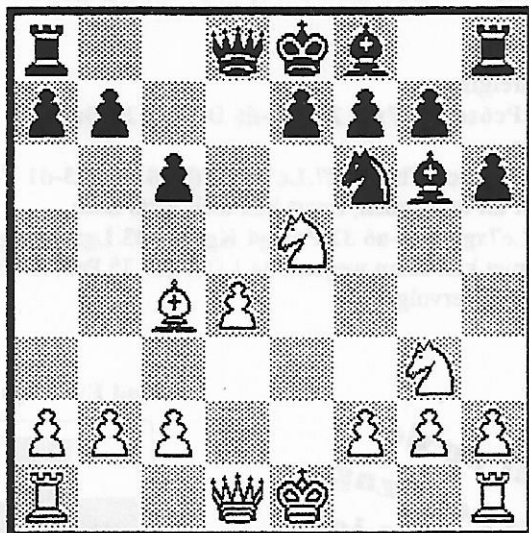
Komt allen !

Het is lang geleden dat ik een partij gewonnen heb, maar daar is nu verandering in gekomen.

Uit tegen Rotterdam:

Wit: DAAN   Zwart: W Heinen

1.e2-e4 c7-c6 2.d2-d4 d7-d5 3.Pb1-c3 d5xe4 4.Pc3xe4 Lc8-f5 5.Pe4-g3 Lf5-g6 6.Pg1-f3 Pb8-d7 7.Lf1-c4 Pg8-f6 8.Lc1-g5 h7-h6 9.Lg5xf6 Pd7xf6 10.Pf3-e5

10...Pf6-d5 11.Pe5xg6 f7xg6 12.Dd1-g4 Dd8-d6 13.O-O h6-h5 14.Dg4-f3 O-O-O 15.Pg3-e4 Dd6-f4 16.Lc4xd5 Df4xf3 17.Ld5-e6 1-0

In den vreemde

Al sinds lang ben ik een regelmatig bezoeker van de bondswedstrijden in Dieren.

In 1968 ging ik voor het eerst in gezelschap van Daan Smit naar de Opstandingskerk, waar het toernooi toen gehouden werd. Wij sliepen in een tentje dat wij van ons zakgeld gekocht hadden bij Sporthuis Centrum.

De kwaliteit was echter zodanig dat wij bij een nachtelijke onweersbui met kleren en al naar de wasruimte van het sportpark moesten vluchten.

Voor het eerst bij moeders pappot vandaan hielden we ons met blikjes Smac een week in leven.

Ook de tweede maal was ik in gezelschap van een Overschiespeler: Peter de Korver.

Niet langer over mulle zandwegen maar per fiets verkenden wij de bossen.

Ik stond vlak voor mijn doctoraalexamen en zocht troost voor een ongelukkige liefde in de eerlijke wereld van het schaakbord.

Deze zomer was ik voor het eerst niet in het gezelschap van schakers, maar met een jong gezin.

Aan het vrijgezellenleven herinnerde alleen nog mijn oude trekkerstent, die als binnentent fungeerde.

Een bungalowtent, door een kennis van mijn moeder weggedaan, rechtvaardigde door zijn omvang een plaats op het gezinsterrein. In het bezit van een uitrusting voor een vakantie in Schotland, leek het deze zomer alsof Dieren in Zuid-Frankrijk lag.

Ik speelde mee met het zes-rondentoernooi als herintredende toernooispeler begon ik niet al te fanatiek en beperkte mij tot het kijken naar het Open-toernooi dat overigens dit jaar matig bezet was.

In totaal werden door mij $4\frac{1}{2}$ punt gescoord.

Ik begon met 3 overwinningen en eindigde met 3 remises.

Dit resultaat was bijzonder goed voor mijn zelfvertrouwen, vooral omdat ik in de laatste ronde, gehaast spelend weliswaar in een val trapte waarop Cor Feelders mij eens eerder had getraceerd.

1. e4, c6 2. d4, d5 3. Pc3, dxe4 4. Pxe4, Pd7 5. Pg5, Pgf6 6. Ld3, h6 ? 7. Pe6 en het paard kan niet worden geslagen vanwege mat, zodat de in de Caro-Kann belangrijke zwarte loper verloren gaat.

De partij die in feite strategisch beslist was wist ik toch remise te houden.

Met een gevoel van onkwetsbaarheid ging ik dus het nieuwe seizoen in.

Ook in de volgende partij lachte Caïssa mij toe:

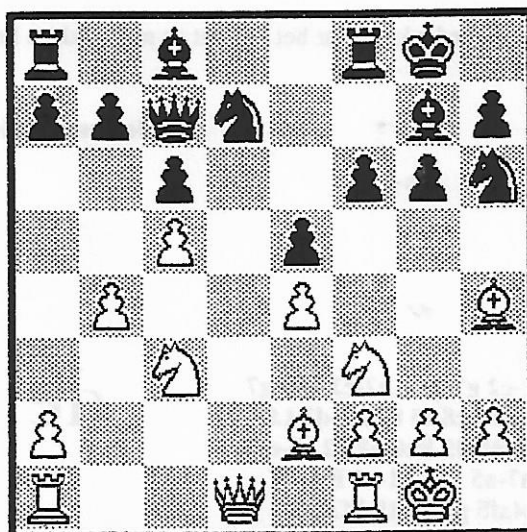
Wit: H A Krop Zwart: Mesterman (3e ronde)

1. d2-d4 Pg8-f6 2. c2-c4 g7-g6 3. Pb1-c3 Lf8-g7 4. e2-e4 O-O 5. Lf1-e2 d7-d6 6. Pg1-f3 e7-e5 7. O-O Pb8-d7 8. Lc1-e3 Pf6-g4 9. Le3-g5 f7-f6 10. Lg5-h4 c7-c6

Tot zover door mij al vaak gespeeld.

11. b2-b4 Dd8-c7 12. c4-c5 d6xc5 13. d4xc5 Pg4-h6

Zonder veel inspanning een prachtige stelling.

14.Pf3-d2 b7-b6 15.c5xb6 Pd7xb6 16.Pc3-a4 Lc8-e6 17.Pa4-c5 Le6-f7 18.Dd1-c2 g6-g5 19.Lh4-g3
Tf8-d8 20.Pd2-b3 Lg7-f8 21.f2-f3 Td8-d6
f3 met het nu volgende h4 is inconsequent.

22.h2-h4 g5xh4 23.Lg3xh4 Lf8-e7 24.Lh4-f2 Ta8-d8 25.Lf2-e3 Kg8-g7 26.a2-a4
Pb6-d7 27.Pc5xd7 Td6xd7 28.Pb3-c5 Le7xc5 29.Dc2xc5 Lf7-e6 30.Tf1-c1 Td8-c8
De verkeerde toren.

31.Le2-a6 Tc8-b8 32.Dc5xc6 Dc7xc6

Na 32.Dxc6 gedaan te hebben zag ik onmiddellijk 32...Td1†. Ik ging maar naar de wc om van mijn
gemoedstoestand niets te laten merken.

33.Tc1xc6 Le6-b3 34.b4-b5 Ph6-g8 35.a4-a5 Pg8-e7 36.Tc6-c3 Lb3-e6 37.Ta1-c1 Kg7-f8 38.Tc3-c7 Kf8-e8
39.Le3xa7 Td7xc7 40.Tc1xc7 Tb8-a8 41.b5-b6 Pe7-c8 42.b6-b7 Pc8xa7 43.b7xa8D opgegeven.

Zwart had eindelijk genoeg. Natuurlijk geen meesterpartij maar ik vind het wel aardig om te zien dat in het
Konings-Indisch planloos spelen van zwart heel simpel afgestraft kan worden.

Henri Krop

JEUGDSCHAAK

Zoals een ieder op deze schaakclub weet, kampt S.G. Overschie de laatste jaren met een chronisch gebrek aan
jeugdleden.

Daarom zijn er op 3 Overschiese scholen met de hulp van meneer de Greeve formulieren over het schaken op
S.G. Overschie uitgedeeld en werd er lesmateriaal aangeschaft, zodat de jeugdleden ook iets van schaken
kunnen leren.

Overschie heeft echter meer een voetbal- dan een schaakklimaat, getuige van de 12 voetbalclubs en de 3 nieuwe
jeugdleden, die op het formulier reageerden.

Positief is dat deze 3 schakers wel elke week komen en iets willen leren.

Samen met 2 Zuid-Koreaanse jongens kunnen zij de basis gaan vormen van een grotere Overschiese
jeugdmacht, zoals een jaar of 7 geleden het geval was toen Ronald Verbeek nog leider was.

Maar om er voor te zorgen dat er een vervolg komt zullen we ons toch op scholen en braderieën moeten
manifesteren.

Schroom daarom niet om u op te geven om aanwezig te zijn, of een simultaan te geven op zo'n evenement.

Want zonder jeugd is er, zelfs op zo'n gezellige club als S.G.Overschie, geen toekomst en dat is een ieders
verantwoordelijkheid.

Hierbij wil ik tevens Han en Daan Smit bedanken voor het feit dat ze mij vrijdags helpen met de jeugd les te
geven.

Jeroen v d Meer

RSB beker ronde 1

Belder - M de Jong

1.d2-d4 Pg8-f6 2.c2-c4 d7-d6 3.Dd1-c2 g7-g6 4.e2-e3 Lf8-g7
5.Pg1-f3 O-O 6.Lf1-e2 Pb8-c6 7.a2-a3 Lc8-f5 8.Le2-d3 Lf5xd3
9.Dc2xd3 e7-e5 10.Pb1-c3 Tf8-e8 11.d4-d5 Pc6-b8 12.e3-e4
Pb8-d7 13.O-O Pd7-c5 14.Dd3-c2 a7-a5 15.Lc1-e3 Pf6-d7
16.a3-a4 Te8-f8 17.h2-h3 f7-f5 18.e4xf5 g6xf5 19.Pf3-g5
f5-f4 20.Dc2xh7

de wereldtop

"Zirkus!"

Op de avond dat het clubblad uitkwam was Maurits al aan het mekkeren. Het stukje van mij was "inhoudsloos" en volgens hem alleen maar "bladvulling". Van deze opbouwende kritiek was ik niet zo onder de indruk.

De week daarop ging hij er weer op verder. Het kwam zelfs zo ver dat hij ging dreigen met zijn plaats in het tweede. Nu weet iedereen dat ik vorig jaar juist naar Latijns Amerika ging omdat Maurits in het eerste werd geplaatst. En het tweede zonder Maurits, is een tweede zonder gif. Dus toen hij begon te dreigen met zijn plaats in het tweede ben ik gezwicht, en beloofde een ander soort stukje te schrijven.

Ik heb dus nog al een tijd kunnen nadenken over mijn "inhoudsrijke" stukje. Ik kon wat vertellen over de Scheveninger variant van het Siciliaans, tenslotte kwam deze variant vaak voor bij de PCA-match Anand - Kasparov, en gaat deze variant mij misschien drie kratten Koninkjes kosten. Ook kon ik een aantal Overschie-spelers op de korrel nemen, die denken te weten hoe ze Frans moeten spelen. Een stukje waar mensen worden afgekraakt noemt Maurits zeker "inhoudsrijk".

Maar niets van dit al. De schuldige heet Ron Heusdens. Vorige week speelde ik onze uitgestelde meerkamp partij tegen hem. En deze nederlaag zit mij zo vreselijk dwars. Niet alleen omdat ik verloren heb, maar ook omdat Ron bij de analyse duidelijk toonde dat hij de cruciale stelling niet in de vingers had. Vandaar een analyse van deze partij, om aan te tonen, zoals Cor dat graag wil, dat ik duidelijk beter heb gestaan. En ter lering voor de lezers van dit clubblad, met name Ron.

Wit: Ron Heusdens Zwart: Taco Wirschell

12 januari 1996.

Siciliaans

1.e2-e4 c7-c5 2.Pg1-f3 e7-e6 3.d2-d4 c5xd4 4.Pf3xd4 Pb8-c6 5.Lc1-e3

Door deze zet komt Ron tot een originele openingsopzet, dat komt bij hem wel vaker voor. Bekende zetten zijn (a) 5.Pb5 d6, 6.c4 en wit probeert gebruik te maken van zijn ruimte voordeel, (b) 5.Pc3 d6, 6.Le2 Pf6 en er ontsaat een Scheveninger.

5... Pg8-f6 6.f2-f3

Naast 6.Ld3 de enige zet om op voordeel te spelen. Nu zou na het logische 6... d5, 7.ed5: Pd5:, 8.Pc6: bc6:, 9.Ld4 wit een klein voordeeltje hebben en een makkelijk te spelen stelling. Ik houd het liever moeilijker en daarom:

6.... Db8-b6 7.Pb1-c3 Lf8-c5

Dit was de bedoeling, het wordt nu een rommeltje. Pion b2 was trouwens vergiftigd wegens Pc3-b5.

8.Pc3-a4 Db6-a5+ 9.c2-c3 Lc5-e7

Er is niks mis met 9... Ld4:, 10.Ld4: Pd4:, 11.Dd4: d6(!) 12.b3 Ld7, 13.Pb2 d5 en zwart staat eerder beter. Maar het voordeel van de gespeelde zet is dat wit iets moet ondernemen, want na een rustige zet als 10. Le2 komt zwart met d5 en is het initiatief al voor hem. Dus:

10.b2-b4 Da5-e5

Het enige alternatief was de dame terugtrekken naar d8, want 10.... Dc7, 11.b5 Pa5, 12.b6! ab6:, 13.Pb5 is zwarte puinhoop. Na 10....De5 had Ron beter kunnen voortzetten met 11.Dd2. Zwart heeft dan 3 mogelijkheden. (a) Het voorkomen van Lf4 d.m.v. 11... g5. Dit plan bevat me niet. (b) Gewoon de complicaties ingaan d.m.v. 11... d5, 12.Lf4 Dh5, 13.Pb5 0-0 of 13.g4 Dg6, 14.e5 Pd7, 15.Pc6: bc6:, 16.Ld3 Lh4+. In beide gevallen hebben beide partijen dreigingen. (c) Even pas op de plaats: 11....Db8 (12.b5 Pe5). Een solide voortzetting, zwart dreigt d5 en de witte dreigingen zijn uit de stelling. Geef mij maar zwart!

11.b4-b5?! Pf6-d5!

Een belangrijke tussenzet. Uiteraard had Ron deze zet niet zien aankomen, anders had hij wel 11. Dd2 gespeeld. Dat hij goed tegen dit soort tegenslagen kan (een belangrijke zet niet gezien hebben) werd wel duidelijk, hij liet niets merken en speelde vrij snel verder. 11.... Pa5 was trouwens niet mogelijk wegens 12.Pb3! Pb3:, 13.ab3: en wit zal gaan winnen via de a-lijn.

**Beating
the
Sicilian**

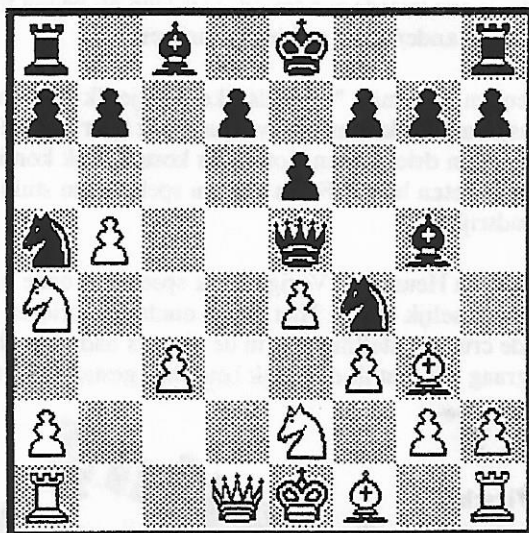
12.Le3-f2 Pc6-a5 13.Lf2-g3

Normaal ontwikkelen kan wit al niet meer. Na 13.Le2 Pf4, 15.0-0 krijgt zwart aanval door 15... h5, 16.Lg3 Lg5!?

Terwijl 13.Ld3 Lg5 gevolgd door Pe3 ook niet lekker is voor wit. De enige kans die wit heeft is het spelen op de penning van het paard op f4.

13... Pd5-f4 14.Pd4-e2 Le7-g5

Zie diagram.

Dit is de stelling die wij, onder toezien van Albert, een tijd hebben geanalyseerd. Ik vraag me af of Ron na afloop van deze analyses nog steeds dacht dat hij beter heeft gestaan.

Om uit te leggen dat juist zwart beter staat maak ik gebruik van een systematiek van Karpov en Mazukevich. (Herman Grooten schrijft hierover in Schakend Nederland.) Het grappige van deze systematiek is namelijk dat, nadat je de beoordeling van de stelling op deze manier hebt gedaan, het heel duidelijk is welke plannen er in de stelling voor handen zijn. Misschien dat Ron hierdoor te overtuigen is.

De beoordeling bestaat uit 7 punten.

1. Materiële krachtsverhouding

Het staat gelijk

2. Directe dreigingen

Alleen wit heeft een dreiging op termijn: het winnen van het gepende paard op f4. Maar dat kan zwart altijd tegen gaan.

3. Veiligheid van de koningen

De witte koning staat nog gevaarlijk in het midden. De zwarte koning staat veilig en zwart kan zelfs in geval van nood direct kort rokeren.

4. Beheersing van de open lijnen

Er is geen open lijn, wel 2 half-open lijnen. Zwart zal op den duur meer plezier beleven van de half-open c-lijn, dan wit van de half-open d-lijn.

5. Pionnenstructuur: sterke/zwakke velden

Wit heeft een achtergebleven c-pion. Ook zwart heeft een achtergebleven pion, maar die kan opgeruimd worden door d7-d5.

Verder heeft wit veld d4 stevig in handen (sterk veld), maar veld c4 is zwak.

6. Centrum en ruimte

Wit heeft in principe meer bewegingsruimte. De bezetting van het centrum is gelijk.

7. Ontwikkeling en activiteit van de stukken

Zwart staat duidelijk actiever en kan zijn inactieve stukken sneller in het spel brengen dan wit. Vooral het paard op e2 staat daarbij wit in de weg.

Alles bij elkaar optellend:

Wit heeft een indirecte dreiging, een sterk veld op d4 en meer bewegingsruimte. Daartegenover staat de witte koning onveilig, heeft zwart een betere pionnenstructuur en staat zwart actiever. De conclusie moet zijn dat zwart het betere van het spel heeft.

Eigenlijk staat het hierboven al welke plannen wit heeft. Nu komen er wat conclusies van de analyse na afloop van de partij.

(a) Wit kan de veiligheid van zijn koning vergroten door de dames te ruilen.

Maar na 15.Dd4 f6!, 16.De5: fe5: heeft zwart nog steeds de betere pionnenstructuur en heeft wit het sterke veld d4 weggeven.

(b) Ontwikkeling voltooien.

Het witte paard moet dan spelen. 15.Pf4: Lf4:, 16.Lf4: Df4:, 17.Le2 b6, 18.0-0 Lb7. Zwart staat klaar voor d7-d5 en voor het onder vuur nemen van de c-pion. Dit is waarschijnlijk wit's beste mogelijkheid.

(c) Proberen te profiteren van het geopende paard op f4.

Het beste daartoe is 15.Tb1 met de bedoeling Pa4-b2-d3. Het nadeel hiervan is uiteraard dat wit niet probeert zijn stelling structureel te verbeteren. Zwart behoudt voordeel na 15.... d5, waarna wit wegens de dreiging 16.... Pc4 moet voorzetten met 16.Pf4: Lf4:, 17.Lf4: Df4:, 18.ed5: ed5:, 19.Dd4 Dg5. Verder is ook 15..... Pc4, 16.Pf4: Pe3 een interessante mogelijkheid.

Hoe ging het verder? Als een nachtkaaars...

15. Ta1-b1 d7-d6? 16.Pa4-b2 d6-d5? 17.Lg3xf4 Lg5xf4 18.Pb2-d3

Ron won het stuk op f4, en ondanks lang tegensputteren van mijn kant, ook de partij.

"Verloren?"

"Ja, in betere stelling maakte ik een blunder"

Dat moest ik even kwijt.

Taco Wirschell

Emanuel Lasker

Reeds een jaar of vijftien ben ik in het gelukkige bezit van Hannak's biografie over het leven en schaken van Emanuel Lasker, de langst regerende wereldkampioen uit de schaakgeschiedenis.

Het boek is meer een biografie dan een schaakboek en dat is als je het leest en kennismaakt met de veelzijdigheid aan zaken waarmee Lasker zich gedurende zijn leven heeft beziggehouden niet verwonderlijk. Dat het boek hierdoor voor personen met het intellectueel niveau van een Smit of een Feelders niet toegankelijk is is dan ook geen verassing maar een zegen.

Leden die het clubblad al wat langer lezen dan vandaag zullen zich misschien herinneren dat ik ooit eens beloofd heb om nog eens iets over Lasker te schrijven; welnu, bij deze.

Emanuel Lasker werd op 24 december 1868 in het dorpje Berlinchen (provincie Brandenburg (!)) geboren. Reeds op jeugdige leeftijd wordt hij naar Berlijn gestuurd om daar te studeren, hetgeen hem, daar zijn ouders niet bepaald rijk waren, veel moeite kostte.

Gelukkig ontdekt hij dat er in de koffiehuizen een aardig zakcentje met schaken te verdienen valt en al snel combineert hij zijn studie filosofie en wiskunde met schaken om te overleven.

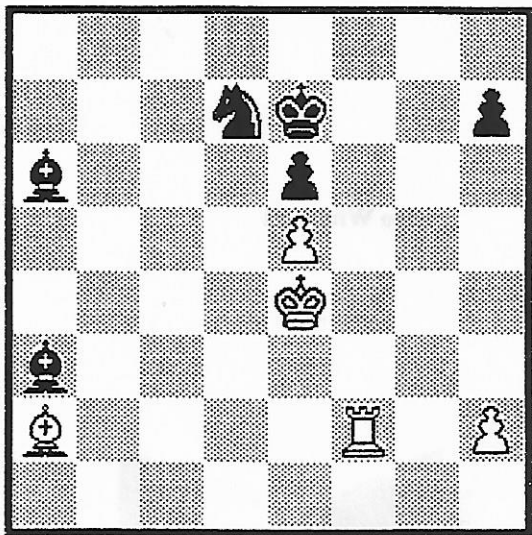
Dat doet hij lang niet slecht, zodat hij in de zomer van 1889 mee mag doen aan het toernooi in Breslau.

Voor het Meisterturnier (gewonnen door Tarrasch !) is hij natuurlijk nog niet sterk genoeg, maar hij wordt wel toegelaten tot het Hauptturnier.

De debutant Lasker doet het verassend goed, samen met Feyerfeil eindigt hij op de eerste plaats en wordt op grond van deze prestatie uitgenodigd voor een toernooi in Amsterdam, waar hij weliswaar slechts tweede wordt maar wel een alom bekende partij van ene Bauer wint.

Zonder het zelf te weten is de beslissing reeds gevallen, was het schaken tot dan toe bijzaak, nu is er geen houden meer aan !

Had hij in Breslau 1889 niet de eerste prijs behaald dan zou Lasker zeer waarschijnlijk met schaken gestopt zijn en zich volledig op zijn studie geworpen hebben. Gelukkig voor de schaakwereld is dat niet gebeurd. Dat er goden en godinnen bestaan die het lot hier en daar een handje helpen moge blijken uit de volgende, bizarre gebeurtenis die zich tijdens het toernooi in Breslau voordeed:

Feyerfeil   Lipke

Dit is de stelling waarin deze partij na de 52e zet van zwart werd afgebroken.

53. Tf2-h2 ?!

Geef maar toe, die had u nooit gevonden.

Wat is hier gebeurd? Welnu, bij het uitspelen zetten de spelers de stukken 'uit het hoofd' weer terug op het bord, echter, **beiden** vergaten de witte pion op h2 terug te zetten.

Met een pion minder bleek de witte stelling niet te houden en dus verloor Feyerfeil, waar hij met de juiste stelling makkelijk remise had kunnen maken.

Omdat de fout pas na beëindiging van de partij bekend werd bleef de uitslag staan.

Met een remise in plaats van een nul was Feyerfeil een half punt boven Lasker geëindigd!

En deze zou dan, zoals hij zijn broer Berthold meermalen verteld heeft, met schaken gestopt zijn.

Gelukkig is dat niet gebeurd en kon (moest) Lasker zich aan het schaken wijden. Binnen enkele jaren is hij reeds zover dat hij Steinitz verslaat en, in 1894, wereldkampioen wordt. Door enkelen, Tarrasch niet in het minst, wordt hij in die tijd nog niet helemaal voor vol aangezien, maar door een rij niet aflatende successen legt hij uiteindelijk zelfs Tarrasch het zwijgen op.

De meeste wereldkampioenen hebben in hun spel bepaalde kenmerken die voor hen typerend zijn; zo is Tal berucht geworden en gebleven door zijn niet aflatende aanvalsdrijf; blijkt uit het spel van Capablanca, Smyslov en Fischer hun gevoel voor en zoeken naar harmonie. Aljechin was in zekere zin de voorloper van Botvinnik, Kasparov (en vele clubspelers) in het streven naar de perfecte voorbereiding, bij Petrosjan en Karpov wordt je langzaam met ragfijne positionele middelen doodgedrukt. Van Euwe en Spassky kan men zeggen dat ze een algemene, allesomvattende stijl hadden en is Steinitz de geschiedenis ingegaan als de grondlegger van het positieospel.

Van de dertien wereldkampioenen zijn dit er twaalf (tel maar na).

Het is bijna onmogelijk om het spel van Lasker in een bepaalde categorie in te delen en, bij nadere bestudering, is dat ook wel verklaarbaar. De kracht van Lasker school niet in een betere voorbereiding (hij bereidde zich voornamelijk voor door lange wandelingen in het bos of gesprekken over filosofie o.i.d.), niet in een beter ontwikkeld positiegevoel of een betere openingkennis.

Neen, de kracht van Lasker zat hem in zijn ongemeen sterke zenuwgestel waardoor hij als geen ander in staat was urenlang op de rand van de afgrond te balanceren en ervoor te zorgen dat niet hij, maar de tegenstander onderuit ging. Deze 'geestige spannkraft' werd zo te zeggen 'ondersteund' door een fenomenale beheersing van de eindspelfase; niet te verwarren met de 'eindspelkunst' van een Capablanca. Bij Capa zie je hoe deze (voor het merendeel goed staande) eindspelen met een vernietigende eenvoud uitspeelt; bij Lasker is in vele gevallen de strijd tussen mensen, met alle fouten vandien, duidelijk waarneembaar.

Ik zal in deze artikelenserie proberen dit middels enkele (hopelijk onbekende) partijen aanschouwelijk te maken.

In de eerste partij komt Lasker als verdedigingskunstenaar naar voren; ze is gespeeld op 4 augustus 1896 in het door Lasker gewonnen toernooi te Nürnberg.

Wit: S Winawer   Zwart: Em. Lasker

**1.e2-e4 e7-e5 2.Pg1-f3 Pb8-c6 3.Lf1-b5 Pg8-f6 4.O-O Pf6xe4 5.d2-d4 Lf8-e7 6.Dd1-e2 Pe4-d6
7.Lb5xc6 b7xc6 8.d4xe5 Pd6-b7 9.Pf3-d4 O-O 10.Pb1-c3 Le7-c5 11.Pd4-f5**

Min of meer een slag in de lucht; beter 11.Le3 of 11.Td1,De8 12.Lf4 danwel 11.Td1,Lxd4 12.Txd4,d5
13.exd6,cxd6 14.b4 ! met voordeel voor wit. Schlechter - Reti, 1914.

11... d7-d5

Met deze zet bereikt zwart in deze variant altijd goed spel.

12.De2-g4 Lc8xf5 13.Dg4xf5 Tf8-e8 14.Lc1-f4 Lc5-d4 15.Tf1-e1

Vanwege de dreiging g6 moet de e-pion alvast extra dekking krijgen.

15...Pb7-c5 16.Ta1-d1

De versplintering van de pionnenstelling is niet tegen te gaan door 16.Pd1,Pe4 17.c3,g6 en wit verliest de e-pion.

16... Ld4xc3 17.b2xc3 Dd8-c8 !